

УДК 316.32

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Студ. Р.В. Горбенко, гр. МгЗМБК-1-17

Науковий керівник проф. А.О. Мельник

Київський національний університет технологій та дизайну

В сучасних умовах подальший розвиток людської цивілізації залежить від спроможності людства вирішити глобальні проблеми.

Глобальні проблеми – це комплекс зв'язків і відносин між державами та соціальними системами, суспільством і природою у загальнопланетарному масштабі, які зачіпають життєві інтереси народів усіх країн і можуть бути розв'язані їх спільними зусиллями.

Мета – подальше визначення глобальних проблем сучасності та обґрунтування основних шляхів їх вирішення.

Основними завданнями, які обумовлені метою дослідження, є:

- розгляд причин виникнення глобальних проблем сучасності;
- класифікація глобальних проблем;
- обґрунтування шляхів вирішення глобальних проблем сучасності.

Об'єкт дослідження – розвиток людської цивілізації в мовах глобалізації.

Предмет дослідження – основні проблеми глобалізації.

Методи дослідження – аналізу та синтезу, системний підхід, методи статистичного та економічного аналізу.

Наукова новизна – набуло подальшого розвитку визначення основних проблем глобалізації та основних шляхів їх вирішення.

Результати дослідження. Найзагальнішою причиною загострення глобальних проблем є технологічний спосіб виробництва, який превалює в розвитку економічних систем держав та призводить до низького рівня впровадження ресурсо- та енергозощаджуючих, екологічно чистих технологій. Внаслідок цього із загального обсягу природної речовини, що залучається у процес виробництва, форми кінцевого продукту набуває лише 1,5%, з надр планети щорічно добувають майже 100 млрд. т руди, корисних копалин і будівельних матеріалів (по 25 т на кожну людину).

В сучасних умовах по різному трактують причини та природу загострення глобальних проблем. Причину кризи довкілля американський вчений Ф. Слейтер, швейцарський вчений Ж. Дерст та інші вбачають у притаманному людині інстинкті до руйнування. Більшість західних ідеологів такою причиною називають лише зростання кількості населення, сучасну НТР, збільшення промислового виробництва. Крім того, американські науковці (В.Войскопер, Д.Блейні та ін.) головними причинами сучасного зростання мілітаризації капіталістичної економіки вважають природно-історичні умови розвитку людини, її психологію, прагнення до насильства.

За походженням, характером і способом розв'язання глобальні проблеми класифікуються на декілька видів.

До першої групи належать проблеми, які виникають у сфері взаємодії природи і суспільства. Серед них слід виділити надійне забезпечення людства сировиною, енергією, продовольством тощо, раціональне природокористування і збереження природного навколишнього середовища, раціональне використання ресурсів Світового океану, мирне освоєння космічного простору. Вони спричинені закономірностями розвитку світових продуктивних сил, що створює можливості для зростання масштабів господарської діяльності, потребує все більшої кількості світового видобутку сировини,

використання прісної води, вирубування лісів, збільшення навантаження на природний потенціал сільського господарства. Це сприяє задоволенню потреб людини в засобах існування, зростанню старих виробничих потреб та виникненню нових.

Другою загрозою існування людства стало розширення «клубу» ядерних держав. У 1998 р. Індія та Пакистан здійснили випробування ядерної зброї. До держав, які здійснюють реалізацію програм зі створення ядерної зброї, належать ПАР, Ізраїль, Іран, КНДР, а до потенційно ядерних держав належать Японія, Тайвань, Бразилія, Аргентина. Між країнами світового співтовариства існують суперечності, що часто призводять до регіональних і міжрегіональних конфліктів із застосуванням зброї.

До третьої групи належать глобальні проблеми у сфері розвитку людини, забезпечення її майбутнього існування. Вони охоплюють проблеми пристосування людини до умов природного і соціального середовища, яке динамічно змінюється під впливом НТР, подолання таких тяжких захворювань, як онкологічні, СНІД, серцево-судинні, різноманітних епідемій; культурно-моральні проблеми втрати окремою людиною довіри до соціальних інститутів, нестабільності сім'ї та послаблення зв'язку поколінь; боротьба з міжнародною злочинністю, наркобізнесом, торгівлею людьми, тероризмом; проблеми демократизації та охорони прав людини.

Неможливо обійти увагою недалекоглядний підхід економічно розвинутих країн, який проявляється у певному прагненні закріпити відсталість деяких країн у своєму розвитку: сьогоднішнім виробникам потрібні не конкуренти, а споживачі та джерела дешевих ресурсів. Але подібний підхід породжує напруженість у світі та служить каталізатором для загострення інших глобальних проблем.

Розв'язання глобальних проблем сучасності неможливо вирішити швидко на рівні окремих країн. Вони вимагають розробки та реалізації колективних програм для забезпечення майбутнього людської цивілізації. Потрібен єдиний міжнародний механізм їх розв'язання і регулювання, визначення міжнародних правових та економічних норм. Великі надії у вирішенні глобальних проблем покладаються на ООН, МВФ, ВТО, регіональні і галузеві організації, котрі мають великий досвід координації міжнародних зусиль, використання ресурсів, регулювання міжнародних економічних зусиль. Із глобальними проблемами людство може впоратися. Для цього воно вже має в розпорядженні достатні науково-технічні і матеріальні досягнення. Можна навести численні приклади успішних спроб щодо розв'язання, хоча б часткового, ряду глобальних проблем. Так, на міжнародному рівні приділяється велика увага екологічним проблемам. Міжнародна комісія з навколишнього середовища і розвитку розробляє програми покращення якості природного середовища та загального екологічного стану.

Доленосне значення для людства має і подолання політичних та воєнно-політичних суперечностей і конфліктів, яке потребує нового політичного мислення. Воно знаменує усвідомлення важливості і негайного вирішення глобальних проблем, включаючи розробку системи ефективних міжнародних процедур і механізмів, здатних забезпечити збереження і розвиток людської цивілізації в цілому [1].

Висновки. Таким чином, у ХХІ ст. глобальні проблеми ставлять перед людством завдання, які виходять із цілостності світу та необхідності співробітництва в планетарному масштабі. Перш за все, треба будь-що зберегти мир на планеті. А це означає, що народи світу мають засвоїти нове політичне мислення.

Ключові слова: *проблеми глобалізації, глобальні проблеми, розвиток цивілізації.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Мельник А.О. Світові економічні кризи: теорія і методологія: монографія / Мельник А.О. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2014. – 270-271.